

پایه :	۳	موضوع :	بلاغت
تاریخ :	۹۲/۰۳/۰۹	ساعت :	۸

پاسخنامه مدارس شهرستان

نام کتاب: مفتح المعانی - از فی الایجاز و الاطناب و السماواه تا پایان کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. کدام گزینه مثال برای «کنایه رمزی» می‌باشد؟ د ۲۶۰

أ. علیُّ جبان الکلب ب. محمد مهزول الفصیل ج. عمرو کثیر الرماد د. زید عریض الوسادة

۲. عبارت «ان يدعى لوصف علة مناسبة له باعتبار لطيف غير حقيقي»، تعریف است. ج ۲۸۰

أ. توريه ب. توجيه ج. حسن التعليل د. مراعات النظير

۳. در دو آیه شریفه «إِنِّي أَرَانِي أَعْرَضُ حَمْرًا» (یوسف/۳۶) و «وَأَتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ» (نساء/۲)، علاقه مجاز به ترتیب عبارت است از ... ب ۲۲۰

أ. ما يؤول اليه - ما يؤول اليه ب. ما يؤول اليه - ما كان عليه

ج. ما كان عليه - ما يؤول اليه د. تسمية الشيء باسم حاله - ما كان عليه

۴. در مورد استعاره مطلقه و مجرد و مرشحه، کدام گزینه درست است؟ ا ۲۳۵

أ. مرشحه ابلغ است ب. مجرد ابلغ است ج. مطلقه ابلغ است د. هر سه مساوی هستند

سؤالات تشریحی:

۱. «کنایه» را تعریف کرده و فرق آن را با مجاز بنویسید. ۲۵۷

لفظاً آرید به لازم معناه مع جواز ارادته معه. هی تخالف المجاز من جهة جواز ارادة المعنى الحقيقي مع ارادة لازمه بخلاف المجاز فأنه لا يجوز فيه ارادة المعنى الحقيقي للزوم القرينة المانعة عن ارادة المعنى الحقيقي.

۲. در موارد زیر، کدام یک از محسنات معنویه به کار رفته است؟

أ. «الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ حُسْبَانٍ» (رحمن/۵) ج. مراعات النظير ۲۶۸

ب. «يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ» (روم/۱۹) ج. عكس ۲۷۱

ج. «الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ» (طه/۵) ج. توريه ۲۷۱

د. اذا نزل السماء بأرض قوم رعيته و ان كانوا غضاباً ج. استخدام ۲۷۲

* قيل ان الاستعارة مجاز عقلی بمعنی ان التصرف فی امر عقلی لا لغوی لأنها لما لم تطلق علی المشبه الا بعد ادعاء دخوله فی جنس المشبه

به كان استعمالها فيما وضعت له. ۲۲۳

۳. عبارت را توضیح دهید و آن را بر مثالی تطبیق کنید.

در قبال نظری که استعاره را مجاز لغوی می‌داند، این نظریه معتقد است که استعاره مجاز عقلی است یعنی در استعاره، در یک امر عقلی تصرف شده است زیرا ابتداء، ادعا می‌کنیم که مشبه، داخل در جنس مشبه به است به این که رجل شجاع را فردی از افراد اسد حساب کنیم ادعاءً و سپس آن را بر مشبه اطلاق کنیم. لذا استعمال استعاره در مشبه، استعمال در ما وضع له است.

* و الغرض من التشبيه في الاغلب يعود الى المشبه و هو بيان امكانه كما في قوله: فان تفق الانام و انت منهم / فان المسك بعض دم الغزال.

۴. با توجه به عبارت، شاهد در شعر را توضیح دهید. ۲۰۲

لَمَّا ادعى الشاعر أَنَّ الممدوح قد فاق الناس حتَّى صار اصلاً برأسه و جنساً بنفسه و كان هذا فى الظاهر كالممتنع احتجّ لهذه الدعوى و بين امكانها بأن شبه هذه الحال بحال المسك الذى هو من الدماء ثم انه لا يعدّ من الدماء لما فيه من الاوصاف الشريفة التى لا توجد فى الدم.

* التوجيه: و هو ايراد الكلام محتملاً لوجهين مختلفين كقول من قال لأعور: ليت عينيه سواء. ۲۸۶

۵. عبارت را توضیح داده و بر مثال مذکور تطبیق نماید.

توجه آن است که متکلم کلامی بیاورد که دو چهره و دو معنای مختلف داشته باشد مثل این که به شخصی که یک چشم او کور است بگوید: ای کاش دو چشم او مساوی بود که محتمل دو وجه است؛ دعا و نفرین.

۶. ارکان «تشبیه» را نام برده و بر یک مثال که طرفین آن عقلی باشد تطبیق کنید. ۱۸۸ - ۱۸۹

ارکان تشبیه: مشبه - مشبه به - وجه شبه - ادات تشبیه. العلم كالحياة فى المنشأية للأثار: العلم: مشبه - ك: ادات تشبیه - الحياة: مشبه به - المنشأية للأثار: وجه شبه.

۷. در آیه‌های شریفه زیر، کدام یک از اقسام «اطناب» به کار رفته است. ۱۷۹

- أ. أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ (مائده/۵۴) ج. تکمیل (احتراش)
ب. وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ (نحل/۵۷) ج. اعتراض
ج. وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ (الطعام) ج. تميم

۸. در مثال‌های: «النحو فى الكلام كالمح فى الطعام» و «هذا القميص مثل ذاك فى كونهما كرباساً»، وجه شبه چیست؟ ۱۹۳
الصلاح باعمالهما و الفساد باعمالهما. نوعیت.

۹. اقسام «سجع» را نام برده و برای یک قسم، مثال بزنید. ۲۹۴

- أ. مطرّف ج. ما لكم لا ترجون لله وقارا و قد خلفكم اطواراً.
ب. ترصيع ج. فهو يطبع الاسجاع بجواهر لفظه و يقرع الاسماع بزواجر وعظه.
ج. متوازي ج. فيها سرر مرفوعه و اكواب موضوعه.